

The Right to Financial Compensation of Victims of Crimes Committed on the Territory of the European Union

Mihaela PALADE-ROPOTAN¹

Abstract: Situations such as traveling with ease outside the borders of the country of residence, and the increase in transnational crime and the proportional increase in the number of victims of this type of crime, it was necessary to build a way of cooperation between the EU states in order to facilitate the procedure for obtaining fair financial compensation for these victims. Even if the procedure does not prove to be extremely transparent and well-known at the level of the European Union countries, constant efforts are being made to increase the level of legal aid granted to this type of victim, the public institutions of the EU states being actively involved in the process.

Keywords: transnational crimes; financial compensation of victims; nationals; EU legislation; judicial cooperation

1. Geneza cadrului legislativ comunitar în materie

Libertatea de a călători mai ușor între statele Uniunii Europene a determinat ca unele infracțiuni, de regulă, infracțiuni contra integrității corporale, sănătății sau patrimoniului ori chiar infracțiuni privind traficul de persoane, să ajungă să fie comise față de victime ce au o altă naționalitate sau rezidență în raport de statul în care aceste infracțiuni se petrec. Victimele aflate în astfel de situații înregistrează și prejudicii materiale sau morale, pe lângă cele fizice sau psihice, dar elementul transnațional a pus în dificultate posibilitatea acestora de a le obține, pentru a se ajunge la o justă compensare. Prin urmare, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a fost pusă în situația de a dezlega o asemenea chestiune de drept ridicată încă din

¹ PhD in Progress, "Dunărea de Jos" University of Galați, Doctoral School of Social and Human Sciences, Romania, Address: Domnească Street no. 111, Galati, Romania, Corresponding author: mihaela.ropotan@ugal.ro.

Copyright: © 2024 by the authors.
Open access publication under the terms and conditions of the
Creative Commons Attribution (CC BY) license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

anul 1987 de Comisia de acordare a indemnizațiilor victimelor din infracțiuni¹ ce aparținea Tribunalului de Mare Instanță din Paris.

În concret, întrebarea preliminară adresată în temeiul dispozițiilor articolului 177 din Tratatul privind Comunitatea Economică Europeană² viza interpretarea prevederilor articolului 7 din Tratat referitoare la interzicerea discriminării, pentru a se putea stabili dacă dispoziția din Codul de procedură francez era compatibilă cu dispozițiile comunitare.

Această întrebare preliminară s-a născut în urma divergențelor apărute între Trezoreria franceză și cetățeanul britanic William Cowen, cu privire la despăgubirile pe care le-ar fi obținut în urma unui atac violent suferit la ieșirea dintr-o stație de metrou, într-o vizită scurtă pe care o făcea în Paris. Atacatorii săi nu au putut fi identificați, așa că cetățeanul britanic s-a adresat Comisiei de acordare a indemnizațiilor victimelor din infracțiuni ce aparținea Tribunalului de Mare Instanță din Paris pentru obținerea de compensații în temeiul art.706-3 din Codul de procedură penală francez. Această dispoziție permitea obținerea de despăgubiri de la Stat, printre altele, atunci când victima unui atac ce a suferit vătămări corporale de o anumită gravitate nu poate obține, din orice altă sursă, o despăgubire efectivă și adecvată pentru acoperirea prejudiciului înregistrat.

Ofițerul Trezoreriei a susținut în fața Comisiei că cetățeanul britanic Willian Cowan nu îndeplinea condițiile pentru obținerea despăgubirii menționate la articolul 706-15 din Codul de procedură penală. Acest articol prevedea că pot primi compensația în cauză:

„persoanele care sunt de naționalitate franceză sau cetățeni străini care fac dovada:

- (i) că sunt resortisanți ai unui stat care a încheiat un acord reciproc cu Franța pentru aplicarea dispozițiilor menționate și că îndeplinesc condițiile prevăzute în acord; sau
- (ii) că sunt titulari ai unui permis de ședere”.

Cetățeanul britanic a invocat însă interzicerea discriminării, prevăzută de articolul 7 din Tratatul CEE, respectiv că prevederile menționate din Codul de procedură francez sunt discriminatorii și că astfel de condiții îi împiedică pe turiști să meargă liber în alt stat membru și să beneficieze de același tratament ca și cetățenii francezi. Reprezentantul Trezoreriei și Ministerul Public au subliniat că normele vizate din Codul de procedură penală îi tratează pe străinii rezidenți la fel ca pe cetățenii

¹ În Franța, acest tip de Comisie a fost instituit la inițiativa lui Jean Lecanuet, Ministru al Justiției la acel moment, prin Legea nr.3 din 1977. În prezent, Comisia de acordare a indemnizațiilor victimelor din infracțiuni este reglementată în articolele 214-1 și 214-2 din Codul de organizare judiciară francez.

² A fost semnat la data de 25 martie 1957 la Roma și reprezintă temelia prezentului Tratat privind Uniunea Europeană.

francezi și că diferențierea situației acestora în raport de cea a turiștilor este compatibilă cu dreptul comunitar.

Dat fiind acest conflict de drept generat, Comisia a considerat că era necesară adresarea unei întrebări preliminare Curții de Justiție, pentru a se putea aprecia dacă dispozițiile din Codul de procedură penală din litigiu sunt compatibile cu Tratatul privind Comunitatea Economică Europeană. Așadar, întrebarea viza concordanța dispozițiilor articolului 706-15 din Codul de procedură penală, care reglementează cazurile în care un cetățean străin care este victima unei infracțiuni în Franța poate obține despăgubiri de la statul francez, cu principiul interzicerii discriminării cuprins în articolul 7 din Tratatul privind Comunitatea Economică Europeană.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a răspuns, menționând în cuprinsul soluției Cauzei C186/87¹ că interdicția discriminării, prevăzută cu precădere la articolul 7 din Tratatul CEE, trebuie interpretată în sensul că, în ceea ce privește persoanele a căror libertate de a călători într-un stat membru este garantată de dreptul comunitar, statul în cauză nu poate condiționa acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în acel stat victimei unui atac care are ca rezultat vătămare corporală de deținerea unui permis de ședere sau ca aceasta să fie cetățean al unei țări care a încheiat un acord reciproc cu acel stat membru.

2. Evoluția instrumentelor legislative comunitare actuale

Această soluție a pus Consiliul European, în anul 1999, la Tampere, în situația de a se apleca spre crearea unui cadru legislativ care să ofere o protecție mai mare victimelor care au suferit prejudicii în urma infracțiunilor săvârșite la nivelul spațiului comunitar, respectiv oferirea pârghiilor legale pentru obținerea despăgubirilor ce li se cuvin.

Apare, astfel, Decizia-cadru 2001/220/JAI privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale². În preambulul Deciziei-cadru se observă preocuparea Consiliului Uniunii Europene și a Comisiei Uniunii Europene în dezvoltarea normelor juridice dedicate acestei arii, precum și temeiurile adoptării sale, rațiuni ce „nu se limitează la apărarea intereselor victimei în cadrul procedurii penale, în sens strict³”, dar care „includ și anumite măsuri de asistență pentru victime, înainte sau după desfășurarea procedurii penale, care pot atenua efectele infracțiunii”⁴.

¹ Soluția poate fi citită pe site-ul Curții de Justiție a Uniunii Europene <https://eur-lex.europa.eu/>

² Publicată în JO L 82, 22/03/2001.

³ Punctul 6 din Preambulul Deciziei-cadru a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale.

⁴ *Idem*.

Ulterior a fost adoptată și Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității¹ ce creează cadrul propice de cooperare în domeniu al țărilor comunitare, tocmai pentru a ușura posibilitatea victimelor infracțiunilor în procesul de obținere o justă compensare, în situații transfrontaliere. În plus, Directiva reclamă necesitatea ralierei cadrului legislativ național al fiecărei țări comunitare la legislația Uniunii, tocmai pentru ca această cooperare să poată fi materializată, iar procesul de obținere a despăgubirilor facilitat.

Directiva prevede exact condițiile, pașii, precum și instituțiile implicate în procesul de obținere a despăgubirilor în situațiile transfrontaliere. În concret, principalele împrejurări ce conferă dreptul la despăgubiri sunt acelea că:

- infracțiunea săvârșită trebuie să intre în sfera celor comise cu violență;
- infracțiunea să fi fost săvârșită pe teritoriul unui stat membru, diferit de statul în care victima își are reședința în mod obișnuit;
- victima trebuie să depună cerere pentru obținerea lor către autoritatea sau organismul desemnat de către statul pe al cărui teritoriu s-a produs fapta.

Totodată, se impune înființarea unor autorități în atribuțiile cărora intră asistența victimei (comunicare formulare, sprijin în completarea cererii, în procesul de obținere și depunere/comunicare a documentelor justificative, completare cereri de informații suplimentare etc.) și corespondența cu cealaltă tipologie de autoritate, cea responsabilă cu pronunțarea deciziilor privind cererile de despăgubire.

În procesul de stabilire a despăgubirii poate fi audiată victima, precum și martori sau experți (fie direct de către autoritatea de decizie, conform dreptului din statul membru căruia îi aparțin, cu precădere, prin sistemul de teleconferință sau videoconferință; fie de către autoritatea responsabilă cu asistența, în conformitate cu dreptul din statul membru căruia aparțin).

În cele din urmă, autoritatea de decizie va comunica soluția adoptată către autoritatea responsabilă cu asistența, prin formular tip.

În Raportul Comisiei Europene către Consiliu, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European din 2009² prin care s-a evaluat modul în care s-au aplicat prevederile Directivei 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității se menționa că majoritatea statelor membre, exceptând Italia și Grecia, implementaseră sisteme prin care victimele să poată obține despăgubiri, înființaseră autorități cu atribuții în domeniu, elaborând procedura administrativă care să poată fi parcursă în astfel de situații.

¹ Publicată în JO L 261, 6.8.2004.

² Raport ce poate fi lecturat pe site-ul <https://eur-lex.europa.eu>

Totodată, se observa în Raport cum victimele ce formulară cereri de despăgubire apreciau că există probleme destul de mari în soluționarea petițiilor, dificultăți ce țin de perioada de timp prea lungă în care sunt soluționate, procedura anevoioasă, atât din perspectiva barierei lingvistice, cât și din cauza informațiilor insuficiente ori inexistența unei juste consilieri în materie juridică.

În finalul acestui Raport, Comisia menționează câteva aspecte ce ar trebui îmbunătățite de statele membre, aspecte care vizează răspândirea informațiilor privind dreptul victimelor de a accesa o astfel de procedură pentru obținerea de despăgubiri, precum și trasarea cu transparență și claritate a unor sisteme de obținere a despăgubirilor.

Mai apoi, a apărut Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității¹, ce a înlocuit Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului.

Astfel, se observă o continuă preocupare la nivel unional în vederea facilitării procedurilor transnaționale de acoperire a prejudiciilor înregistrate de victime ale infracțiunilor săvârșite în asemenea condiții, prejudicii care se doresc a fi echitabile, în concordanță cu particularitățile fiecărui caz în parte.

3. Legislația Națională și Eficacitatea Procedurilor de Obținere a Despăgubirilor

După adoptarea Directivei nr. 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității și România a adoptat o legislație în domeniu, respectiv Legea nr.211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor², care se aliază celei unionale. Mai mult, legea română reprezintă transpunerea și a dispozițiilor privind Decizia Comisiei 2006/337/CE din 19 aprilie 2006 pentru stabilirea formelor standard ale cererilor și deciziilor conform Directivei Consiliului 2004/80/CE din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracțiunilor. Astfel, cea de-a doua parte a legii vizează, cu precădere, modalitatea de solicitare și obținere a compensației financiare în ipoteza comiterii unei infracțiuni pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, altul decât cel în care victima locuiește cu forme legale.

Articolul 34² din Legea nr.211/2004 definește autoritățile cu atribuții în domeniu, respectiv că statul solicitant trebuie să fie stat membru al Uniunii Europene, pe al

¹ Publicată în JO L 315, 14.11.2012, p. 57-73.

² Publicată în M.Of. nr. 505 din 4 iunie 2004, cu modificările și completările ulterioare.

cărui teritoriu locuiește în mod legal victima care solicită acoperirea prejudiciului, iar cel solicitat este cel pe teritoriul căruia se săvârșește infracțiunea, bineînțeles, tot stat membru al Uniunii Europene.

Pe aceeași linie juridică, legea reglementează la nivel național atât situația în care solicitarea despăgubirii se realizează de către un cetățean român ce a fost victima unei infracțiuni săvârșită pe teritoriul altui stat membru al Uniunii Europene, dar și ipoteza în care cererea se întocmește de către un resortisant al unui stat membru al Uniunii, victimă a unei infracțiuni săvârșite pe teritoriul României.

În prima situație expusă anterior, compensația se acordă ținând cont de următoarele condiții generale:

- persoana care solicită compensația să fie victimă a unei infracțiuni intenționate comise cu violență pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene;
- victima să fie cetățean român, apatrid sau străin care locuiește legal pe teritoriul României;
- solicitarea să privească o compensație financiară adresată statului pe al cărui teritoriu a fost comisă infracțiunea, ținându-se cont de legislația aplicabilă în domeniu în acel stat.

Instituția desemnată în România ca autoritate însărcinată cu asistența persoanelor ce doresc a obține compensații în situațiile expuse anterior este Ministerul Justiției.

În concret, victimele ce doresc a fi despăgubite au două pârghii¹ pe care le pot utiliza în vederea obținerii despăgubirii:

- posibilitatea de a depune cererea direct autorității de decizie din statul pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea generatoare de prejudicii;
- posibilitatea de a depune la Ministerul Justiției o astfel de solicitare, anexând și documente doveditoare, solicitare care, în termen de 5 zile de la depunere, este comunicată autorității de decizie din statul în care a fost săvârșită infracțiunea. De asemenea, victimele pot depune o cerere de despăgubire chiar în mod direct, autorității de decizie specificată anterior.

Așa cum reglementează și Directiva adoptată în 2004, și legislația română prevede atribuțiile Ministerului Justiției în astfel de circumstanțe, respectiv sprijinul pe care trebuie să îl arate față de victimă, asigurarea de asistență și punerea la dispoziție a tuturor formularelor necesare, inclusiv asigurarea comunicării interstatale sau derularea în condiții de eficiență și siguranță a tuturor procedurilor necesare stabilirii unei compensații echitabile.

¹ Acestea sunt regăsite în prevederile art. 34⁴ din Legea nr.2011/2004.

În cea de-a doua ipoteză descrisă anterior, în care cererea se întocmește de către un resortisant al unui stat membru al Uniunii, victimă a unei infracțiuni săvârșite pe teritoriul României, ca și autoritate de decizie, legiuitorul român a stabilit astfel de competențe în sarcina Comisiei pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor constituită în cadrul Tribunalului București. Așadar, verificarea îndeplinirii condițiilor necesare acordării compensațiilor, precum și stabilirea cuantumului acestora țin de aplicarea dreptului material al statului român, respectiv și a dreptului procesual penal, în măsura în care nu intră în contradicție cu prevederile din Legea nr.211/2004.

Astfel, în soluționarea cererilor de despăgubire, în virtutea calității sale de autoritate de decizie, Comisia, pe lângă principiile răspunderii civile delictuale pe care trebuie să le analizeze, este chemată să stabilească o „despăgubire echitabilă și corespunzătoare prejudiciilor suferite”¹, administrând probe printr-o procedură asemănătoare celei naționale, urmând ca o eventuală soluție de admitere a unei astfel de cereri să acorde victimei fie o compensație financiară globală, fie un avans din aceasta, în cazul în care victima se află într-o stare financiară precară. Soluția se comunică victimei, dar și autorității de asistență din statul solicitant în forma în care este statuată de către Decizia Comisiei Europene (CE)2006/337 din 19 aprilie 2006 pentru stabilirea formelor standard ale cererilor și deciziilor conform Directivei Consiliului (CE)2004/80. Această formă este prevăzută și prin Legea nr.211/2004, respectiv în Anexa 3 a acesteia.

Totodată, trebuie menționat că legiuitorul român urmează, în principiu (cu mici particularități pe care le-am punctate anterior), aceeași procedură în procesul de stabilire a compensațiilor victimelor unor infracțiuni săvârșite pe teritoriul României, fie că ne referim la cetățenii români, fie că este vorba despre resortisanți ai Uniunii Europene.

Legiuitorul a prevăzut clar în cuprinsul dispozițiilor articolului 21 din Legea nr.211/2004 categoriile de infracțiuni² și de victime ce pot solicita despăgubiri³,

¹ Punctul 6 din Preambulul Directivei 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, publicată în JO L 261, 6.8.2004, pp. 15-18.

² Tentativă la infracțiunile de omor și omor calificat, infracțiuni prevăzute la art. 188 și 189 din Codul penal, o infracțiune de vătămare corporală, prevăzută la art. 194 din Codul penal, o infracțiune intenționată care a avut ca urmare vătămarea corporală a victimei, o infracțiune de viol, act sexual cu un minor și agresiune sexuală, prevăzute la art. 218-220 din Codul penal, o infracțiune de trafic de persoane și trafic de minori, prevăzute la art. 210 și 211 din Codul penal, o infracțiune de terorism, precum și orice altă infracțiune intenționată comisă cu violență.

³ Aceste prevederi sunt aplicabile deopotrivă și cetățenilor români, dacă infracțiunea s-a produs pe teritoriul României.

respectiv atât cele care au suferit direct în urma săvârșirii infracțiunilor, cât și indirect, urmare a decesului victimei unei astfel de infracțiuni (copii, soț etc.).

De asemenea, Comisia trebuie să verifice și alte condiții referitoare la:

- termenul în care au fost sesizate organele de urmărire penală (60 de zile de la data săvârșirii infracțiunii ori luării la cunoștință de săvârșire sau de la încetarea stării de imposibilitate fizică sau psihică);
- incidența vreunui caz de neacordare a compensației financiare (fapta nu există, fapta nu este prevăzută de legea penală, fapta a fost săvârșită în stare de legitimă apărare în condițiile art.44 C. pen.¹, victima a fost condamnată definitiv pentru participarea la un grup infracțional organizat sau pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art.21 din Legea nr.211/2004, instanța reține în favoarea făptuitorului una dintre circumstanțele atenuante prevăzute la art.73 lit.a) și b) C. pen., compensația a fost deja plătită integral de făptuitor sau de o societate de asigurare);
- categoriile de prejudicii pentru care se acordă despăgubiri (cheltuieli de spitalizare, medicale ori din această sferă, prejudicii materiale provocate din distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a bunurilor victimei ori din deposedarea acesteia prin săvârșirea infracțiunii; câștigurile de care victima este lipsită de pe urma săvârșirii infracțiunii; cheltuieli de înmormântare; întreținerea de care victima este lipsită din cauza săvârșirii infracțiunii²);
- respectarea termenului de formulare a cererii de compensare de 3 ani de la data săvârșirii infracțiunii, în situația în care făptuitorul este necunoscut;
- respectarea termenului de formulare a cererii de compensare de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care instanța penală a pronunțat condamnarea sau achitarea în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. b)-d) din Codul de procedură penală și a acordat despăgubiri civile ori încetarea procesului penal în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. f) și h) din Codul de procedură penală ori de la data la care procurorul a dispus clasarea, în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. b), c), d), f) și h) din Codul de procedură penală³ sau de la data la care a încetat starea de imposibilitate a victimei ori de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost admisă acțiunea civilă, în situația disjungerii acțiunii civile de cea penală;
- situația în care victima s-a constituit parte civilă în cadrul procesului penal, exceptând cazul de clasare regăsit la art. 315 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală;

¹ Vizează instituția pluralității intermediare;

² Art. 27 din Legea nr. 211/2004.

³ Art.24 din Legea nr.211/2004.

- situația în care făptuitorul este insolubil sau dispărut;
- situația în care victima nu a obținut repararea integrală a prejudiciului suferit de la o societate de asigurare;
- respectarea cerințelor conținutului cererii de compensare, expuse în cuprinsul prevederilor art.29 din Legea nr.211/2004.

Abia în urma parcurgerii tuturor acestor condiții, Comisia pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor poate admite sau respinge o solicitare de acordare a despăgubirilor, soluție ce poate fi atacată în termen de 15 zile cu contestație, calea de atac urmând a fi soluționată de Curtea de Apel (în situația resortisanților unionali, am analizat anterior modalitatea de soluționare și comunicare a soluției).

4. Concluzii

Putem observa o preocupare a instituțiilor Uniunii Europene cu privire la statutul victimei unei infracțiuni cu element transnațional, la realizarea diligențelor necesare pentru ca în spațiul unional procesul de obținere a compensațiilor să fie nu doar facilitat, dar să aibă ca modalitate de manifestare proceduri asemănătoare, anticipative, nediscriminatorii, finalitatea constând în obținerea unor despăgubiri juste.

România face eforturi permanent pentru a fi unul dintre statele Uniunii care asimilează și aplică dispozițiile comunitare. Chiar dacă jurisprudența nu este extrem de bogată în ceea ce privește această modalitate de obținere a despăgubirilor în situația existenței unui element transnațional, procedura este din ce în ce mai uzitată în situația victimelor ce locuiesc pe teritoriul român, în situația în care s-au produs infracțiuni tot pe teritoriul românesc. Așadar, practica începe să se contureze în urma aplicării dispozițiilor comunitare, iar această formă de cooperare între state să fie mai amplu cunoscută de victimele infracțiunilor.

5. Bibliografie

Code de l'organisation judiciaire/ Code of Judicial Organization, available at <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000018922659/>, accessed on 15th October 2024.

Decizia-cadru a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale, publicată în JO L 82, 22/03/2001, p. 1-4/ Council Framework Decision of 15 March 2001 on the standing of victims in criminal proceedings, published in OJ L 82, 22/03/2001, pp. 1-4, available at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/ALL/?uri=celex%3A32001F0220>, accessed on 15th October 2024.

Directiva 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității, publicată în JO L 261, 6.8.2004, p. 15-18/ Council Directive 2004/80/EC of 29 April 2004 relating to compensation to crime victims, published in OJ L 261, 6.8.2004, pp. 15-18, available at <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A32004L0080>, accessed on 15th October 2024.

Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, publicată în JO L 315, 14.11.2012, p. 57-73/ Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA, published in OJ L 315, 14.11.2012, pp. 57-73, decision available on <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32012L0029>, accessed on 12th October 2024.

Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 2 Februarie 1989/ Judgment of the Court of Justice of the European Union of 2 February 1989, available on <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61987CJ0186>, accessed on 15th October 2024.

Legea 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, intrată în vigoare prin M.Of. nr. 505 din 4 iunie 2004/ Law no 211/2004 on certain measures to ensure information, support and protection of victims of crimes, entered into force by Official Monitor no. 505 of 4 June 2004.

Legea nr. 135/2010 privind Codul de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010, în vigoare din 1 februarie 2014/ Law No. 135/2010 on the Code of Criminal Procedure, published in the Official Monitor No. 486 of 15 July 2010, in force since 1 February 2014.

Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 24 iulie 2009, în vigoare din 1 februarie 2014/ Law No. 286/2009 on the Criminal Code, published in the Official Monitor No. 510 of 24 July 2009, in force since 1 February 2014.

Pătrăuș, M. (2021). *Cooperare judiciară internațional în materie penală, Compendium, Legislație, Doctrină, jurisprudență europeană și națională/International judicial cooperation in criminal matters, Compendium, Legislation, Doctrine, European and national case law*. Bucharest: Universul Juridic.

Vâlcu, E.N. (2023). *Dreptul Uniunii Europene. Instrumente legislative unionale și de transpunere privind cooperarea judiciară unională în materie penală. Comentarii/European Union law. Union legislative and transposition instruments on Union judicial cooperation in criminal matters. Commentary*. Bucharest: C.H. Beck.